

# การศึกษาบทบาทของนายอำเภอกับการบริหารจัดการงานพื้นที่เชิงบูรณาการ ศึกษาเฉพาะกรณี : การป้องกันและแก้ไขปัญหายภัยธรรมชาติ (อุทกภัย)

## ของอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

ทวิช เทียวมาพบสุข นักเรียนนายอำเภอ (นอ.) รุ่นที่ ๗๖

### ๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภัยธรรมชาติ (Natural Disasters) คือ ผลกระทบที่เกิดจากอันตรายจากภัยธรรมชาติ ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อดำรงชีวิตของมนุษย์ ภัยธรรมชาติมีหลายรูปแบบแตกต่างกันไปบางอย่างร้ายแรงน้อย บางอย่างร้ายแรงมาก ทำให้เกิดผลเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน เช่น อุทกภัยหรือน้ำท่วม (Floods) การระเบิดของภูเขาไฟ (Volcano Eruptions) แผ่นดินไหว (Earthquakes) คลื่นใต้น้ำ (Tsunamis) ภัยแล้ง (Droughts) เป็นต้น ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าภัยพิบัติทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ ได้สร้างความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในทุกภูมิภาคและมีแนวโน้มว่าจะมีความรุนแรงมากขึ้น ภัยพิบัติไม่เพียงแต่จะส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและสาธารณะเท่านั้น แต่ยังกระทบต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งการประกอบอาชีพ กิจกรรมทางการเกษตร สุขภาพอนามัย การศึกษา การก่อสร้าง การค้า การลงทุน อุตสาหกรรม ธุรกิจ การสื่อสารคมนาคม ฯลฯ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้การพัฒนาในภาพรวมหยุดชะงัก ขาดความต่อเนื่อง ผู้ประกอบการภาคเอกชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องรับภาระในการฟื้นฟู การซ่อมแซม เพื่อให้ฟื้นคืนกลับมาอยู่ในสภาพปกติ ซึ่งต้องใช้เวลาและงบประมาณจำนวนมาก ดังนั้น การเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชุมชน จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเร่งเสริมสร้างให้เกิดขึ้นและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัย สามารถป้องกันและช่วยเหลือตนเอง รวมทั้งช่วยเหลือชุมชนข้างเคียงได้โดยในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในระดับอำเภอ จะมีนายอำเภอ เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรักษาความสงบเรียบร้อย ดูแลทุกข์สุขของประชาชนตามกฎหมายและนโยบายของรัฐบาลในภารกิจ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้แก่ราษฎรในพื้นที่ให้พ้นจากภัยพิบัติหรือสาธารณภัยโดยการบูรณาการความร่วมมือกันของหน่วยงานในพื้นที่ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาบทบาทของนายอำเภอกับการบริหารจัดการงานพื้นที่เชิงบูรณาการ ศึกษาเฉพาะกรณี : การป้องกันและแก้ไขปัญหายภัยธรรมชาติ (อุทกภัย) ของอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทการบริหารจัดการงานพื้นที่เชิงบูรณาการของนายอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ในการแก้ไขปัญหายภัยธรรมชาติ (อุทกภัย) รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

### ๒. วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลและทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๐ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย นายอำเภอดอนตูม หัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ ประชาชนชาวบ้าน รวมทั้งผู้ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยในพื้นที่อำเภอดอนตูม ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

### ๓. ผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า นายอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการงานพื้นที่เชิงบูรณาการ ในการแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ (อุทกภัย) ดังนี้

**๓.๑ ด้านการวางแผน** โดยจัดให้มีแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอและแผนปฏิบัติการป้องกันอุทกภัยประจำปี (แผนเผชิญเหตุ) มีการประชุม ชักซ้อมและเตรียมความพร้อมในการเฝ้าระวังการเกิดอุทกภัย

**๓.๒ ด้านการจัดองค์กร** ในฐานะที่นายอำเภอเป็นผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย มีอำนาจในการบังคับบัญชาหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ปฏิบัติการกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหามหาอุทกภัยได้ตามกฎหมาย

**๓.๓ ด้านการบริหารบุคลากร** นายอำเภอได้ระดมสรรพกำลังทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ทั้งปฏิบัติงานประจำศูนย์ฯ การออกตรวจสอบผลกระทบและลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมประชาชนที่ประสบภัย

**๓.๔ ด้านการอำนวยความสะดวก** ได้มีการกำกับดูแลเจ้าหน้าที่ เร่งรัดติดตามผลการดำเนินการช่วยเหลือฟื้นฟู แสดงออกถึงความมีภาวะผู้นำและมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความสามารถในการจูงใจผู้อื่นเพื่อให้เข้ามาช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

**๓.๕ ด้านการประสานงาน** กับทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน สร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้น

**๓.๖ ด้านการรายงาน** จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ เพื่อรายงานเหตุการณ์ตลอด ๒๔ ชั่วโมง มีการประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนให้ประชาชนทราบอย่างเป็นระยะ รายงานเหตุด่วนให้จังหวัดทราบเพื่อประกาศเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติฉุกเฉินฯ สำรวจ และจัดทำข้อมูลผู้เสียหายจากอุทกภัย รวมถึงพื้นที่ที่ประสบภัยจำนวนผู้ประสบภัย เพื่อให้จังหวัดและกรมการปกครองทราบ

**๓.๗ ด้านการจัดทำงบประมาณ** ทั้งในส่วนที่ได้รับการจัดสรรจากจังหวัด การประสานของบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสนอของบประมาณเพิ่มเติมจากจังหวัดเพื่อช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับผู้ประสบอุทกภัยกลับคืนสู่ภาวะปกติอย่างรวดเร็วที่สุด

### ๔. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

**๔.๑ ปัญหาและอุปสรรค**ในเรื่องงบประมาณ ทั้งในส่วนของการระวางป้องกันเหตุและการฟื้นฟูให้กลับคืนสภาพเดิม

**๔.๒ ข้อเสนอแนะ** ต้องมีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในการให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งมอบหมายให้หน่วยงานส่วนภูมิภาค เช่น เกษตรอำเภอ ประมงอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอ สาธารณสุขอำเภอ เป็นต้น ดำเนินการช่วยเหลือในด้านต่างๆ ตามอำนาจหน้าที่ต่อไป